

DONACIONS REBUDES AL MUSEU BALAGUER DES DE 1985 FINS ALS NOSTRES DIES

Mireia Rosich Salvó

Directora del Museu Víctor Balaguer

116

El Museu Balaguer registra cada any noves entrades que engrandeixen els seus fons. Els objectes poden arribar als Museus per diferents vies: una adquisició, a particular o a subhasta, una cessió, un dipòsit o un préstec (que acostumen a ser temporals, i no impliquen traspàs de propietat), una donació, un llegat, i en el cas dels Museus que també custodien arqueologia, sovint es registra en tongades l'arribada de restes arqueològiques procedents de recents excavacions.

En la llarga història del Museu Balaguer, les donacions de particulars al projecte han estat cabdals des del primer dia. És un museu fet a base de donacions. Sense aquetes aportacions, indiscutiblement, la Institució no hagués pogut tenir mai el mateix pes específic.

Aquí ressenyarem una selecció de les que s'han produït des de 1985 - any en què va deixar d'editar-se el butlletí - fins a l'actualitat. Cal tenir present que, durant aquest període, s'han fet efectives més de dues mil entrades, de diferents tipologies i procedències, per tant, en fem una relació molt sintetitzada ja que tantes dades seria impossible referenciar-les en un article.

Durant la dècada dels noranta va haver-hi un seguit de donacions d'obres de tota una colla de pintors vilanovins notables de finals del XIX i principis del XX, alguns dels quals estaven molt poc representats en les col·leccions del Museu.

Sense seguir estrictament un ordre cronològic, intentaré fer-ne un resum.

Al 1995 van ser donats dos retrats de l'advocat vilanoví Antoni Torrents Rosell, un realitzat per E.C. Ricart l'any 1921 i l'altre per Rafael Sala el 1918. Els dos quadres van venir de mans del fill de l'advocat retratat, el Sr. Xavier Torrents Olivella. Antoni Torrents va ser part activa de la vida cultural vilanovina d'aquella època i amic personal, tant de Sala com de Ricart. Va col·laborar amb la revista Themis impulsada per Sala, Damià Torrents i l'impressor Oliva (primer número 1915). El quadre del Ricart es troba exposat a la primera planta del Museu. En el cas del retrat de perfil executat pel pinzell de Rafael Sala es va poder veure en l'exposició antològica del 2006 i ha quedat recollit en el corresponent catàleg. Per altra banda, un dibuix que retratava a Ricart pintant, i un altre de Ricart "post mortem", entraven al 1993 de mans de l'artista vilanoví Fidel Claramunt.

Al 1997 es registrava la donació d'una marina de Joan Llaverias, datada al 1895, donada per Joan i Maria Isabel Roig Santacana. Era un quadre fet per encàrrec del seu avi, Enric Santacana Pérez, industrial cotoner nascut a l'Havana. La imatge mostra una embarcació, un pailebot segons detalla el seu propietari, navegant a tota vela, amb la costa del Garraf al fons. Les marines, especialment del port de Barcelona, són temes reiterats en l'obra de Llaverias. Tot i que molt conegut per la seva vessant de dibuixant, la fascinació pel mar, primer amb olis, i més

endavant amb aquarel·les, és una constant en la seva trajectòria pictòrica i aquesta obra n'era una magnífic exemple. El quadre es troba exposat a la pinacoteca.

El mateix any 1997 van arribar també dos quadres de Pau Roig Estradé, donats per la seva vídua, Teresa Arbós. Un d'ells és una vista del carrer Fossar Vell, carrer on va néixer el pintor, i l'altra és d'unes cases de Canyelles, ambdós olis amb aquell pinzell vibrant de color heretat de Mir.

Poc després era el Doctor Jaume Arnal qui contribuïa amb autors vilanovins. Dues excel·lents aquarel·les d'Alfons Vinyals i dos quadres de Josep Sugranyes, mestre de tota una generació (Cabanyes, Ràfols, Ricart, Iu Pascual...). De format apaïsat, les dues pintures de Sugranyes són "Sega a la Pallissa" i una vista de la platja de Vilanova, amb els nostres terrats característics. S'exhibeixen a la Pinacoteca.

Un altre vista marítima de Vilanova, de Ferrer i Miró, va rebre's en donació "mortis causa" de la família de Manuel Bultó Font, que l'havia heretat del seu avi, l'arquitecte Josep Font i Gumà, primer propietari de l'obra.

Al 2000, amb motiu de l'exposició antològica dedicada a Manuel Cusí, el Sr. Josep Cusí va lliurar per al Museu un Retrat femení d'aquest pintor que porta el títol, "Noia amb mantó mi mocador", un gràcil retrat femení amb tons lilosos representatiu de l'estil amable de Cusí.

El mateix procés es va produir al 2004, amb motiu de l'exposició antològica de Salvador Masana al Museu Papiol, van entrar al Balaguer olis d'aquest autor en concepte dipòsit, ja que la donació va ser feta a l'Ajuntament, Amb tot, el Museu Balaguer té altres peces de Masana donades anteriorment (vàries a l'any 79 i altres a la dècada dels vuitanta).

Al 2005 el Dr. Francesc Fontbona va fer donació de quatre aquarel·les de Martí Torrents.

Una altra relació paral·lela, certament, seria la dels artistes vilanovins en actiu que s'han adreçat al museu personalment per fer donació d'alguna obra seva ells mateixos al Museu. Tal és el cas de Pep Duran, que al 1986 va donar el grup escultòric "La família", o Antoni Xaus amb un paisatge de 1998, i Brull Carreras amb un quadre homenatge a l'historiador Virella i Bloda aquell mateix any.

Tancant el capítol de pintors vilanovins cal fer esment dels voluminosos llegats propietat de l'Ajuntament que estan dipositats al Museu Balaguer: el de Martí Torrents, que va arribar al 2002 i la vasta col·lecció de dibuixos de Pau Roig, part del qual, l'editorial El Cep i la Nansa ha divulgat en successives publicacions. També procedents de l'Ajuntament, les reserves del Balaguer han acollit en aquests darrers anys exemplars simbòlics del patrimoni municipal, com els vestits de la colla de diables pintats per Ricart, Cardona i Budesca, o les creus de terme.

Sortint de l'àmbit dels autors d'origen local, hi ha exemples de donacions artístiques molt interessants. Al 2000 es va fer efectiva la donació, per part del Sr. Jaume Sunyer, d'un retrat a llapis del pintor Mir fet pel gran pintor sitgetà Joaquim Sunyer Miró.

El mateix pintor Josep Guinovart (al 96) va donar l'obra que porta el títol "El Llibre del Mar" relacionada amb la intervenció que va realitzar a la Torre de defensa de Ribes Roges, avui coneguda com a "Torre Blava" precisament arran d'aquesta instal·lació de Guinovart, similar a la que va fer a Agramunt, la ciutat on va néixer. "El Llibre del Mar" és l'obra cronològicament més moderna que el Museu té exposada al públic. Catalogada com a "*assamblage*, pintura, relleu" per la seva especial morfologia, es pot localitzar a

la sala d'art contemporani juntament amb altres obres del mateix artista.

L'escultor nascut a Molins de Rei, Julià Riu Serra, era qui donava tres peces seves al 1998, dues escultures i un dibuix acolorit. Les tres datades dels anys 80. En el cas dels gravats de Jaume Pla, que van ser acceptats al 2004, va ser la vídua de l'artista, la Nerina Bacín, la que va fer donació formal a la Biblioteca Museu d'una vista del "Port de Vilanova" i un "Carrer de la Geltrú" amb l'impecable burí d'aquest amic de Ricart. El pintor Jopse Maria Piñol donava un "Paisatge urbà" al 1991.

Fora del camp de pintura, escultura i dibuix, també s'han rebut donacions relacionades amb altres col·leccions com un exvot romà per part de la família Ferrer Pi. I en podríem citar moltes

més de diferent origen: medalles, rajoles de ceràmica, indumentària militar, peces precolombines.

Tot i que el més abundant han estat les donacions o llegats, podem fer esment de dues adquisicions: la més important "El galliner" de Ricart, de 1918, comprada en una subhasta celebrada al gener de 1999 on es va exercir el dret de tempteig per part de la Generalitat a favor de l'Ajuntament de Vilanova. Gràcies a aquesta intervenció es van poder adquirir el Galliner juntament amb alguns gravats, llibres i correspondència personal. Al 2002 es va comprar "Arbre de pisos i Palmera" de Ricart datat al 1923, d'una col·lecció particular, i poc després una aquarel·la del vilanoví Alexandre Grau, còpia d'un quadre de Velázquez.